

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Козацького ЗЗСО

_____ Валентина КЛІНДУХОВА

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
базової середньої освіти (9 клас)
Козацького закладу загальної середньої освіти
I-III ступенів Бочечківської сільської ради
Конотопського району Сумської області
на 2025/2026 навчальний рік

Надано чинності та введено в дію
наказ від 27.08.2025 № 81-ОД

ТЕРМІН ЗБЕРІГАННЯ

До заміни новими ст. 553

ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

1.	Загальні положення	3
2.	Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою.....	4
3.	Загальний обсяг навчального навантаження.....	5
4.	Навчальний план для 9 класу.....	5
5.	Навчальні програми	7
6.	Опис форм організації освітнього процесу	9
7.	Опис очікуваних результатів навчання за освітніми галузями.....	10
8.	Опис інструментарію оцінювання	17

1. Загальні положення

Освітню програму Козацького закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів Бочечківської сільської ради Конотопського району Сумської області для 9 класу розроблено відповідно до вимог:

- ✓ Конституції України;
- ✓ законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту»;
- ✓ Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти, затвердженого Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року №1392 {Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 538 від 07.08.2013 № 143 від 26.02.2020};
- ✓ Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня (зі змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 13.09.2021 № 983).

Головною метою діяльності закладу освіти є: різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності.

Основним завданням закладу освіти є:

- створення безпечного розвивального освітнього середовища, вільного від будь-яких проявів насильства, дискримінації, булінгу, цькування та забезпечення прав, свобод та інтересів дітей;
- безперервний процес підвищення ефективності освітнього процесу з одночасним урахуванням потреб суспільства, потреб особистості учня;
- створення умов для різнобічного розвитку дітей, збереження та зміцнення їх фізичного і психічного здоров'я, формування гармонійної особистості;
- створення умов для оволодіння системою наукових знань про природу, людину і суспільство, формування світоглядних переконань;
- забезпечення соціального захисту здобувачів освіти, сприяння встановлення рівного доступу до повноцінної освіти різних категорій здобувачів освіти, відповідно до їх індивідуальних нахилів, потреб, інтересів;
- виховання школяра як громадянина України, національно свідомої, вільної, демократичної, життєво і соціально компетентної особистості, здатної здійснювати самостійний вибір і приймати відповідальні рішення у різноманітних життєвих ситуаціях;
- формування у школярів бажання й уміння вчитися, виховання потреби і здатності до навчання упродовж усього життя, вироблення умінь практичного і творчого застосування здобутих знань;
- виховання в учасників освітнього процесу свідомого ставлення до власної безпеки та безпеки оточуючих;
- забезпечення ефективної взаємодії та співпраці всіх учасників освітнього процесу.

Досягнення мети, тим самим призначення закладу освіти, забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній

людині для успішної життєдіяльності, визначених Законом України «Про освіту»:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- інші компетентності, передбачені Державним стандартом освіти.

Освітню програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентризму і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів.

Освітня програма спрямована на всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві.

2. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Заклад освіти може організовувати здобуття освіти за індивідуальною формою (екстернатною (екстернатом), сімейною (домашньою), педагогічним патронажем).

3. Загальний обсяг навчального навантаження

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		9
Мови і літератури	Українська мова	70
	Українська література	70
	Іноземна мова	105
	Зарубіжна література	70
Суспільствознавство	Історія України	52,5
	Всесвітня історія	35
	Основи правознавства	35
Мистецтво*	Музичне мистецтво	-
	Образотворче мистецтво	-
	Мистецтво	35
Математика	Математика	-
	Алгебра	70
	Геометрія	70
Природознавство	Природознавство	-
	Біологія	70
	Географія	52,5
	Фізика	105
	Хімія	70
Технології	Трудове навчання	35
	Інформатика	70
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	35
	Фізична культура**	105
Разом		1050+105
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		105
Всього (без урахування поділу класів на групи)		1155+105

4. Навчальний план для 9 класу

Навчальний план встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами для 9 класу, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову.

Варіативна складова навчального плану визначається закладом освіти самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу і відображається в річному навчальному плані.

Варіативна складова навчального плану може використовуватися на:

- підсилення предметів інваріантної складової. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно;
- запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію, чи світоглядного спрямування (етика, історія релігій та культур, риторика, логіка, рідний край, хореографія, креслення, основи споживчих знань, світ професій тощо);
- індивідуальні заняття та консультації.

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		9
Мови і літератури	Українська мова	2
	Українська література	2
	Іноземна мова	3
	Зарубіжна література	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5
	Всесвітня історія	1
	Основи правознавства	1
Мистецтво*	Музичне мистецтво	-
	Образотворче мистецтво	-
	Мистецтво	1
Математика	Математика	-
	Алгебра	2
	Геометрія	2
Природознавство	Природознавство	-
	Біологія	2
	Географія	1,5
	Фізика	3
	Хімія	2
Технології	Трудове навчання	1
	Інформатика	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1
	Фізична культура**	3
Разом		30+3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		3
Гранично допустиме навчальне навантаження		33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		33+3

Навчальний план 9 класу складений за Типовою освітньою програмою для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженою наказом МОН України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» (зі змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 13.09.2021 № 983).

5. Навчальні програми

Клас	Назва програми	Автори	Ким затверджено
9	Українська мова. 5 – 9 класи. Програма для загально освітніх навчальних закладів	Колектив авторів/ https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/programi-inozemni-movi-5-9-12.06.2017.pdf	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017
9	Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Українська література. 5-9 класи»	Колектив авторів/ https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/programi-inozemni-movi-5-9-12.06.2017.pdf	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017 р.
9	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Зарубіжна література. 6–9 класи».	https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.zarubizhna.literatura-6-9.pdf	Наказ МОН № 698 від 03.08.2022.
9	Навчальна програма для загально освітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов «Іноземні мови. 5-9 класи»	Колектив авторів/ https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/programi-inozemni-movi-5-9-12.06.2017.pdf	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017 р.
9	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Історія України. Всесвітня історія 6–11 класи»	galna%20serednya/programy-5-9-klas/2022/08/15/navchalna.programa.2022.WH.HU.6-11.pdf	Наказ МОН № 698 від 03.08.2022
9	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Основи правознавства 9 клас»	torage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.osnovy.pravoznavstva-9.pdf	Наказ МОН від 03.08.2022 № 698
9	Навчальна програма для Колективавторів/ загальноосвітніх навчальних	Колектив авторів/ torage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/programi-	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017

	https://mon.gov.ua/s закладів « Мистецтво. 5-9 класи» torage/app/media/za galna%20serednya/p rogramy-5-9- klas/programi- inozemni-movi-5-9- 12.06.2017.pdf	inozemni-movi-5-9- 12.06.2017.pdf	
9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Математика. 5–9 класи»	Колектив авторів: М.І. Бурдатаін./torage/app/media/za galna%20serednya/p rogramy-5-9-klas/programi- inozemni-movi-5-9- 12.06.2017.pdf	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017
9	Програма з біології для 6-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів	Колектив авторів/ a/osvita/zagalna- serednya- osvita/navchalni- programi/navchalni- programi-dlya-6-9-klasiv	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017р.
9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Географія. 6-9 класи»	torage/app/media/za galna%20serednya/p rogramy-5-9- klas/2022/08/15/nav chalna.programa- 2022.geography-6- 9.pdf	Наказ МОН № 698 від 03.08.2022 р.
9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізика. 7-9 класи»	Колектив авторів/ a/osvita/zagalna- serednya-osvita/navchalni- programi/navchalni- programi-5-9-klas	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017
9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Хімія. 7-9 класи»	Колектив авторів/ a/osvita/zagalna- serednya-osvita/navchalni- programi/navchalni- programi-5-9-klas	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017

9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Трудове навчання 5-9 класи»	Колектив авторів/ a/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017
9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Інформатика 5-9 класи»	Колектив авторів/ a/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017
9	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Основи здоров'я. 6-9 класи»	Колектив авторів/ torage/app/media/zagalna%20serednya/pogramy-5-9-klas/2022/08/15/Navch.progr.2022.osnovy.zdorovia-6-9.pdf	Наказ МОН № 698 від 03.08.2022
9	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Фізична культура. 6-9 класи»	https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/pogramy-5-9-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.fizichna-kultura-6-9.pdf	Наказ МОН № 698 від 03.08.2022
Вибіркові компоненти			
9	Програма факультативного курсу «Синтаксис складного речення» (автор Гнаткович Т.)	https://dyvoslovo.com.ua/wp-content/uploads/2019/07/%D0%97%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%82.pdf	Лист ІМЗО від 04.07.2019 № 22.1/12-Г-551

6. Опис форм організації освітнього процесу

Освітній процес у закладі освіти організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, особливих освітніх потреб. У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти. Обрані форми відповідають наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

Відповідно до Закону України «Про освіту» загальна середня освіта у закладі освіти може бути організована за такими формами: інституційна (очна (денна, дистанційна, мережева); індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж). Забезпечення освітнього процесу під час надзвичайних ситуацій природного та техногенного походження, карантину (застосування протиепідемічних заходів), збройного конфлікту, введення воєнного стану, інших обставин, які об'єктивно унеможливають відвідування закладів освіти

може бути організована з використанням технологій дистанційного навчання. Рішення про використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі приймається педагогічною радою закладу освіти до початку навчального року або упродовж навчального року у випадку настання обставин, що потребують організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання.

За потреби заклад освіти може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня чи учениці реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладі освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, зокрема тих, що забезпечують здобуття освіти за мережевою формою здобуття освіти. Індивідуальна освітня траєкторія учня чи учениці реалізується на підставі Індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, який розробляють педагогічні працівники у взаємодії з учнем чи ученицею та/або його чи її батьками (особами, які їх замінюють); його схвалює педагогічна рада закладу освіти, затверджує керівник і підписують батьки (особи, які їх замінюють).

Форми організації навчального процесу можуть уточнюватися та розширюватися у змісті окремих предметів за умови виконання вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів. Впроваджуються інтерактивні форми і методи навчання: дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо.

7. Опис очікуваних результатів навчання за освітніми галузями

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державних стандартах початкової, базової середньої освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів:

- 1) **вільне володіння державною мовою**, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- 2) **здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами**, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками

міжкультурного спілкування;

3) **математична компетентність**, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) **компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій**, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) **інноваційність**, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) **екологічна компетентність**, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства.

7) **інформаційно-комунікаційна компетентність**, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) **навчання впродовж життя**, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) **громадянські та соціальні компетентності**, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) **культурна компетентність**, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) **підприємливість та фінансова грамотність**, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних

цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Вимоги до результатів навчання учнів за освітніми галузями складаються з таких компонентів:

- групи результатів навчання учнів, що охоплюють споріднені загальні результати;
- спільні для всіх рівнів загальної середньої освіти загальні результати навчання учнів, через які реалізується компетентнісний потенціал галузі;
- конкретні результати навчання учнів, що визначають їх навчальний прогрес за освітніми циклами;
- орієнтири для оцінювання, на основі яких визначається рівень досягнення учнями результатів навчання на завершення відповідного циклу.

Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів 9 класу

	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та

		ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.

		Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва.
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.

		Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя
--	--	---

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію освітнього середовища - зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети - виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцiї ключових i загальнопредметних компетентностей, окремих предметiв та предметних циклiв; їх необхідно враховувати при формуваннi шкiльного середовища.

Наскрізнi лiнii є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних

	можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.
--	--

Враховуючи призначення і місце школи в освітньому просторі заклад працює над досягненням таких цілей та задач:

- забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, базової, середньої освіти на рівні вимог Державних стандартів;
- гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів;
- створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві;
- формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності;
- забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.

9. Опис інструментарію оцінювання

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента Типового навчального плану.

Оцінювання результатів навчання учнівства буде здійснюватися згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу.

Оцінювання результатів навчання учнів має бути зорієнтованим на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом. Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 12) та/або в оцінювальних судженнях.

Оцінювання здійснюється із застосуванням завдань різних когнітивних рівнів: на відтворення знань, на розуміння, на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях, уміння висловлювати власні судження, ставлення тощо. Частотність і процедури проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, педагоги визначають з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета / інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом у цілому та етапу опанування очікуваним результатом навчання зокрема.

Оцінювання результатів навчання учнівства здійснюють відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є **формувальне** оцінювання, **підсумкове** оцінювання та **державна підсумкова атестація**.

Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження динаміки навчального поступу учнів, визначення їхніх навчальних (освітніх) потреб і скерування освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням встановлених результатів навчання.

Підсумкове оцінювання показує результат навчання та розвитку. Державна підсумкова атестація передбачає оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту. Особливості проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання державної підсумкової атестації Міністерство освіти і науки України визначає в установленому законодавством порядку. Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу.

Оцінювання результатів навчання здійснюють із застосуванням таких способів і засобів:

- усного (опитування індивідуальне, групове тощо);
- письмового (окремі навчальні завдання, зокрема тестові з використанням ІТ, перекази тощо, а також діагностувальні роботи, диктанти й ін.);
- практичного (дослід, практична робота, навчальний проект, учнівське портфоліо, спостереження, робота з картами, заповнення таблиць, побудова схем, моделей з використанням електронних засобів навчання тощо);
- комплексного, що поєднує різні способи й засоби оцінювання, кілька змістових одиниць певної програмової теми / частини теми (якщо тема велика за обсягом) / кількох тем чи розділу і передбачають оцінювання (за кількома групами результатів або їх складниками).

Семестрове оцінювання здійснюють за групами результатів навчання, визначених Державним стандартом базової середньої освіти.

Річне оцінювання здійснюють на підставі семестрового за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображають у свідоцтві досягнень, яке видають учневі чи учениці щороку. Заклад освіти може самостійно визначати інструментарій, шкали оцінювання.

СХВАЛЕНО

рішення педагогічної ради

Козацького ЗЗСО

протокол № 1 від 27.08.2025